

**ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Dukesa a členov senátu JUDr. Anny Markovej, JUDr. Dariny Ličkovej, JUDr. Juraja Semana a JUDr. Aleny Priecelovej, v právnej veci žalobcu **M. S.**, Š. X., S., zastúpeného JUDr. V. J., advokátom, K., M. 1, proti žalovanému **Doc. JUDr. J. P., CSc.**, Š. 4, K., správcovi konkurznej podstaty úpadcu V. K. a L. S., a. s., K. X., S., o vylúčenie veci z konkurznej podstaty, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 1Cbi 2/2006, o mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 2. októbra 2006 č. k. 1Cbi 2/2006 – 186 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. marca 2007 č. k. 2Obo 287/2006 – 208, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a.**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 2. októbra 2006 č. k. 1Cbi 2/2006–186 zamietol žalobu, ktorou žalobca žiadal vylúčiť nehnuteľnosti v k. ú. S., zapísané na LV č. X. z konkurznej podstaty úpadcu V. K. a L. S., a. s. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému do konkurznej podstaty trov konania 8 914 Sk na účet právneho zástupcu žalovaného do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúc o odvolaní žalobcu rozsudkom z 28. marca 2007 č. k. 2Obo 287/200–208 potvrdil prvostupňový rozsudok a v časti o trovách konania ho

zmenil tak, že žalovanému nepriznal náhradu trov prvostupňového konania. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Oba súdy dospeli k záveru, že správca konkurznej podstaty úpadcu zapísal tieto nehnuteľnosti do súpisu konkurznej podstaty opodstatnene. Žalobca v žalobe uviedol, že predmetné nehnuteľnosti vložil do majetku úpadcu – žalovaného ako nepeňažný vklad a získal 33,33 % podiel v spoločnosti. Poukázal na to, že tento nepeňažný vklad je v zjavnom nepomere k skutočnej hodnote vkladaneho majetku a takýto nepeňažný vklad je v rozpore s dobrými mravmi, čo spôsobuje neplatnosť takéhoto vkladu v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Súdy mali za preukázané, že nepeňažný vklad žalobcu bol splatený pred zápisom výšky základného imania do Obchodného registra. Mimoriadne valné zhromaždenie úpadcu dňa 18. septembra 2003 rozhodlo o zvýšení základného imania o nepeňažný vklad žalobcu v hodnote 500 000 Sk. Žalobca 18. septembra 2003 písomne vyhlásil, že vkladá do spoločnosti úpadcu predmetné nehnuteľnosti. Účinky prevodu vlastníckych práv k nehnuteľnostiam zo žalobcu ako vkladateľa, na úpadcu ako nadobúdateľa, nastali vkladom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností (rozhodnutie správy katastra z 15. decembra 2003 č. V 510/2003), ktorý má konštitutívny účinok. Podľa § 8 ods. 4 Zákona č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov sa majetok obce môže použiť na podnikateľskú činnosť, čo bolo schválené aj uznesením zo zasadnutia Mestského zastupiteľstva v S. č. X. dňa 14. októbra 2003. Pri posudzovaní rozporu s dobrými mravmi nemožno vychádzať z posúdenia nepeňažného vkladu, ktorý bol vložený do majetku úpadcu. Nie je podstatná výška nepeňažného vkladu, ale aký predstavuje podiel na spoločnosti a je daný množstvom akcií, ktoré sú v jeho vlastníctve. K otázke platnosti uznesenia mimoriadne valného zhromaždenia úpadcu z 18. septembra 2003 oba súdy zhodne uviedli, že žalobca síce toto uznesenie napadol 3. februára 2005 žalobou na Okresný súd v Michalovciach, žaloba však bola podaná po zákonom stanovenej lehote.

V časti trov konania sa odvolací súd s názorom prvostupňového súdu nestotožnil, preto rozhodnutie v tejto časti zmenil tak, že náhradu trov konania žalovanému nepriznal.

Rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 27. apríla 2007.

Na podnet žalobcu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky proti rozhodnutiu prvostupňového a odvolacieho súdu mimoriadne dovolanie a navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie. Uviedol, že rozhodnutiami konajúcich súdov bol porušený zákon. Z vyhlásenia vkladateľa nepeňažného vkladu je zrejmé, že zákonom predpísaná forma dodržaná nebola. Podpis štatutárneho zástupcu vkladateľa nebol úradne osvedčený. Nedodržanie zákonom stanovenej formy právneho úkonu spôsobuje jeho absolútnu neplatnosť (§ 40 ods. 1 OZ). Právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností, neplatnosť nastáva priamo zo zákona a pôsobí od začiatku (ex tunc) voči každému. Súd musí na túto neplatnosť prihliadať zo zákona. Z uvedeného dôvodu z vyhlásenia vkladateľa nepeňažného vkladu, z dôvodu jeho absolútnej neplatnosti, nemohli nastať právne následky s ním spojené.

Ani rozhodnutie príslušnej správy katastra nemohlo zhojiť nezákonný stav, teda nemohlo dôjsť k účinnému a platnému prevodu vlastníckeho práva zo žalobcu na žalovaného.

Platnosť písomného vyhlásenia je potrebné posudzovať aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka. V rozpore s dobrými mravmi je právny úkon, ktorý nezodpovedá mravným zásadám všeobecne prijímaným v určitej spoločnosti a ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad. Určenie peňažnej sumy, ktorá zodpovedá emisnému kurzu akcií v určitej cene, o ktorú sa zvyšuje základné imanie spoločnosti, v akej sa nepeňažný vklad započítava na plnenie emisného kurzu akcií, má zásadný význam z pohľadu postavenia akcionára v spoločnosti. M. S. vložilo do základného imania nehnuteľný majetok, ktorý bol znalecký posudkom ohodnotený na 24 704 260 Sk. Nepeňažný vklad sa započítal na plnenie emisného kurzu akcií vo výške 500 000 Sk, čomu zodpovedalo 50 akcií a tým 33,33 % podiel mesta v spoločnosti a tým jeho minoritné postavenie. Z uvedeného vyplýva zjavný nepomer medzi cenou nehnuteľností, ktoré mesto vložilo do majetku úpadcu a emisným kurzom akcií, na ktorý sa nepeňažný vklad započítal, čo má za následok absolútnu neplatnosť vyhlásenia vkladateľa nepeňažného vkladu a uznesenia mimoriadneho valného zhromaždenia. V prejednávanej veci konajúce sudy nesprávne právne posúdili ako predbežnú otázku platnosť vyhlásenia M. S. o vložení nepeňažného vkladu do akciovej spoločnosti a platnosť uznesenia mimoriadneho valného zhromaždenia. Neobstojí poukaz odvolacieho súdu nato, že mesto vlastní 66,6 % akcií a má rozhodujúci vplyv v spoločnosti. Podiel žalobcu v spoločnosti treba posudzovať ku dňu, kedy mali nastať účinky zvýšenia základného majetku. K uvedenému dňu bol podiel žalobcu len 33,33 % a väčšinovým vlastníkom akcií sa stal až kúpou akcií od iného akcionára 17. júna 2004. Odvolací súd k otázke platnosti uznesenia mimoriadneho valného zhromaždenia zaujal stanovisko, že žaloba o určenie neplatnosti bola podaná po uplynutí 3 mesačnej lehoty stanovenej v § 131 ods. 1 O. s. p. preto nemá význam čakať na rozhodnutie vo veci Okresného sudu v Michalovciach sp. zn. 18Cb 2/2005. Zrejme ušlo jeho pozornosti, že predmetom uvedeného konania nie je len určenie neplatnosti uznesenia ale aj neplatnosť vyhlásenia vkladateľa nepeňažného vkladu (žalobcu).

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa s nim stotožňuje. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť. Uviedol, že samotné námietky uvedené v dovolaní neodrážajú platný právny stav ani zaužívanú prax. Pri osvedčovaní podpisov účastníkov zmlúv platí výnimka pre vybrané subjekty, medzi ktoré parí aj obec. Nie je preto pravdivé tvrdenie žalobcu o absolútnej neplatnosti prehlásenia o vklade nehnuteľného majetku do základného imania. Ďalej uviedol, že v prípade, ak by listina nebola vkladu schopná, príslušná správa katastra by odmietla povoliť vklad vlastníckeho práva.

K otázke platnosti uznesenia valného zhromaždenia uviedol, že vyhlásenia uznesenia za neplatné sa možno domáhať len v lehote stanovenej v § 183 Obch. zák. v spojení s § 131 Obchodného zákonníka. Márnym uplynutím uvedenej lehoty platí fikcia správnosti uznesenia.

Obchodnoprávne vzťahy súvisiace so zakladaním a fungovaním obchodných spoločností sú autonómnymi vzťahmi súkromného práva. Je na vôli akcionárov alebo spoločníkov aké vklady vkladajú do spoločnosti a na akú hodnotu si ich oceňujú. Pre potreby vkladu do základného imania vypracovaný posudok stanovuje len hornú hranicu výšky vkladu, čo pre uvedené účely znamená, že výška započítavaného vkladu nemôže prevýšiť sumu stanovenú znaleckým posudkom. Napokon uviedol, že žalobca sa nemôže domáhať neplatnosti ním vykonaných úkonov z dôvodu, že svojim postupom porušil dobré mravy. Upozornil nato, že nehnuteľný majetok, ktorý žalobca vniesol do základného imania bol medzičasom pri speňažovaní podstaty zo súhlasom súdu predaný, preto by už ani pri vyslovení neplatnosti vyhlásenia nemohlo dôjsť k zmene existujúcich vlastníckych pomerov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.), po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p., § 243i ods. 2 O. s. p.) v napadnutom rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

I. K dôvodu neplatnosti pre nedodržanie predpisanej formy.

Dodržanie formy právnych úkonov je podmienkou ich platnosti (§ 40 ods. 1 Obč. zák.). Je nepochybné, že vyhlásenie žalobcu o vklade sporných nehnuteľností má písomnú formu tak, ako to vyžaduje zákon. Do vlastníctva spoločnosti nehnuteľnosti prechádzajú až vkladom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti. Spôsobilosť listín nato, aby mohli byť podkladom pre zápis práv k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností upravuje § 42 zák. č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností. V § 60 ods. 3 je stanovená všeobecná zásada, že podpis osôb, ktoré prevádzajú nehnuteľnosti alebo osôb, ktoré zaťažujú nehnuteľnosti bremenami, alebo naopak sa zbavujú práv z nich, na listinách musí byť úradne osvedčený. Overenie podpisu v týchto prípadoch nie je formálnou náležitosťou úkonu, ktorý podmieňuje jeho platnosť. Jen len procesnou požiadavkou na identifikáciu totožnosti podpisujúceho, ktorá ma zvýšiť istotu, že listina - podpis na listine pochádza skutočne od osoby, ktorá je na listine deklarovaná za autora úkonu. Pre platnosť listiny je rozhodujúce, či ju skutočne podpísala v nej označená osoba. Ani overenie podpisu nemôže zhojiť jej nedostatok spočívajúci v tom, že nepochádza od toho, kto podľa listiny robí úkon. Aj pri hodnotení, či nastali účinky vkladu do katastra (prechod vlastníctva nehnuteľnosti) nie je rozhodujúce, či podpis prevádzajúceho bol overený ale, či podpis na listine je skutočne jeho. Takáto konštrukcia náležitostí listín a ich účinkov pri vklade vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam do katastra je zvolená zrejme preto, že vecnoprávne účinky takýchto úkonov nenastávajú až rozhodnutím na to autorizovaného orgánu, ktorý listiny pred rozhodnutím o vklade podrobuje skúmaniu podľa § 31 zák. č. 162/1995 Z. z. Iný význam má overenie podpisu tam, kde má mať listina účinky aj voči tretím osobám bez toho aby o nich rozhodoval dajaký orgán a v rámci

rozhodovania skúmal jej pravosť. V takom prípade je overený podpis podmienkou platnosti úkonu.

Navyše zák. č. 162/1995 Z. z. stanovuje v § 42 ods. 3 výnimky, kde sa overenie podpisov nevyžaduje, ak sú účastníkmi zmluvy tam vymenované subjekty. Okrem iných je výnimkou aj obec. Uvedené podľa názoru dovolacieho súdu platí aj pre vyhlásenie o vklade podľa § 60 ods. 1 Obchodného zákonníka ak je vkladateľom obec. Vyhlásenie podľa § 60 je svojou povahou a účinkami úkon rovnocenný s inými úkonmi, ktorými sa prevádza vlastníctvo k nehnuteľnostiam. Ak podpis obce ako predávajúceho nehnuteľnosť nemusí byť overený, niet rozumného dôvodu, pre požiadavku, aby jej podpis musel byť overený na vyhlásení o vklade nehnuteľnosti do obchodnej spoločnosti. Nenáležitosť takejto požiadavky vyniká o to viac, že obec sama je subjektom, ktorý je podľa zákona č. 599/2001 Z. z. oprávnený podpisy na listinách úradne osvedčovať. Z uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že neoverenie podpisu M. S., presnejšie jeho primátora Ing. Š. S., na vyhlásení vkladateľa nepeňažného vkladu, nespôsobuje neplatnosť vyhlásenia.

II. K dôvodu neplatnosti pre rozpor s dobrými mravmi

Podľa § 39 Obč. zák. je neplatný právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Rozpor právneho úkonu s dobrými mravmi v praxi je taký stav, že hoci úkon neodporuje zákonu ani ho neobchádza, je v rozpore s dobrými mravmi. Podľa názoru dovolacieho súdu, zo samotnej skutočnosti, že je zjavný nepomer medzi cenou nehnuteľnosti, ktoré žalobca vložil do spoločnosti a emisným kurzom akcií, ktoré zato dostal, nemožno vyvodiť rozpor vyhlásenia vkladateľa s dobrými mravmi. Občiansky zákonník, ani žiaden iný právny predpis bližšie nedefinuje obsah pojmu dobré mravy. V slovenskej i českej právnickej literatúre s určitými modifikáciami prevažuje názor, podľa ktorého sa za dobré mravy považuje súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú určitú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie a sú rozhodujúcou časťou spoločnosti uznávané. Tak ako to uvádza dovolateľ, v rozpore s dobrými mravmi je právny úkon, ktorý nezodpovedá prevládajúcej mienke v spoločnosti o tom, aký má byť obsah právnych úkonov, aby bol v súlade so všeobecnými morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti.

Dobré mravy majú v práve prevažne interpretačnú funkciu a sú meradlom pre hodnotenie, či úkony alebo iné konanie zodpovedá všeobecným pravidlám slušnosti. Pri hodnotení súladu s dobrými mravmi, musia byť právne úkony posudzované z hľadiska konkrétneho prípadu, v danom čase, v danom mieste a vo vzájomnom konaní účastníkov právneho vzťahu.

Vychádzajúc z uvedených zásad, dovolací súd nesúhlasí s dovolateľom, že sporné vyhlásenie o nepeňažnom vklade odporuje dobrým mravom. Žiadny právny predpis nevyklučuje, aby nepeňažný vklad bol započítaný na vklad spoločníka v nižšej peňažnej sume

ako je jeho hodnote. Zo znenia § 59 a § 60 Obchodného zákonníka vyplýva, že nepeňažný vklad musí mať minimálne hodnou zodpovedajúcu sume, ktorá bude spoločníkovi započítaná na vklad. Je vecou spoločníka poskytujúceho nepeňažný vklad, či a z akých podmienok je ochotný vložiť do spoločnosti nepeňažný vklad, ktorého hodnota presahuje hodnotu aká sa má na jeho vklad do spoločnosti započítať. Takýto postup je zrejme motivovaný jeho podnikateľskými a investičnými zámermi a očakávaniami. Keďže predmetom vkladu v prejednávanej veci bol obecný majetok nemuseli mať ciele žalobcu nevyhnutne výlučne komerčný charakter.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že iniciátorom vkladu nepeňažného majetku do spoločnosti bol žalobca. Je to zrejme už aj zo samotnej formy úkonu, ktorým je jednostranné vyhlásenie o vklade nehnuteľností v tam uvedenej hodnote na započítanie emisného kurzu akcií v sume 500 000 Sk. Konanie v omyle alebo pod nátlakom je, vzhľadom na charakter žalobcu ako právnickej osoby – mesta, prakticky vylúčené a žalobca to ani netvrdí. Zástupca žalobcu – primátor mesta sa zúčastnil valného zhromaždenia akciovej spoločnosti konaného 19. septembra 2003, kde predniesol ponuku obsiahnutú vo vyhlásení, a v priebehu valného zhromaždenia bol zvolený za člena predstavenstva, boli zmenené stanovky spoločnosti a zvýšené jej základné imanie. Za tejto situácie nebolo prijatie nepeňažného vkladu a jeho započítanie na emisný kurz v hodnote 500 000 Sk a z toho rezultujúci podiel 33,3 % žalobcu na majetku spoločnosti a hlasovacích právach, prekvapivým výsledkom, ale naopak logickým a predpokladaným výsledkom, ktorý žalobca zjavne sledoval. Napokon, ak by výsledok nezodpovedal zámeru žalobcu a nim prikladanému významu jeho úkonu a konania, mal možnosť napadnúť uznesenie valného zhromaždenia a žiadať jeho vyhlásenie za neplatné podľa § 183 v spojení s § 131 Obchodného zákonníka. Urobil tak až po 18 mesiacoch 2. februára 2005 podaním žaloby na Okresný súd v Michalovciach, teda po uplynutí lehoty stanovenej v § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka. Skutočnosť, že žalobca vloženie majetku nepovažoval za odporujúce dobrým mravom nasvedčuje aj konanie žalobcu, ktorý deväť mesiacov po vložení majetku do spoločnosti, ktoré považuje za odporujúce dobrým mravom, 16. júna 2004 kúpil od iného akcionára ďalších 33,3 % akcií, čím dosiahol jeho celkový podiel na majetku spoločnosti 66,6 %.

Zo žaloby je zrejme, že žalobca rozpor úkonu s dobrými mravmi vidí v tom, že za nepeňažný vklad nezískal majoritný podiel ale len 33,3 percentný podiel v spoločnosti. Z obsahu spisu je zrejme, že sporný úkon bol výsledkom vopred uváženeho konania a úmyslu žalovaného. Pre hodnotenie právneho úkonu z hľadiska súladu s dobrými mravmi je rozhodujúci stav v čase jeho urobenia. Žalobca až s odstupom času, potom čo výsledky hospodárenia spoločnosti nezodpovedali jeho predstavám, až napokon bol na majetok spoločnosti vyhlásený konkurz, ktorý postihuje aj nim vložený majetok, vo svetle týchto skutočností svoj úkon prehodnocuje. Vyplýva to aj z jeho podania z 29. septembra 2006, v ktorom uvádza, že nepomer získaného podielu za vložený majetok mal za následok, že od samého začiatku nemohol ovplyvňovať činnosť ani hospodárenie akciovej spoločnosti a najmä z podaného odvolania, kde uvádza, že v dôsledku nesprávneho vedenia spoločnosti

nebol naplnený zámer mesta sledovaný vložení nehnuteľností do spoločnosti, ktorým bolo zlepšenie zdravotnej starostlivosti.

Účasť v obchodnej spoločnosti je typickou formou podnikania. Tak ako každé podnikanie nesie so sebou riziko, že podnikateľské zámery a očakávania s nimi spojené nebudú naplnené. Nepriaznivý výsledok podnikania však nemôže byť dôvodom pre dodatočné hodnotenie úkonov, ktoré viedli k účasti na podnikaní, za odporujúce dobrým mravom.

Žalobca žiada vylúčenie sporných nehnuteľností zo súpisu podstaty. Dôvodom vylúčenia má byť skutočnosť, že úkon, ktorým bol majetok vložený do spoločnosti, ktorá je v úpadku, je neplatný pre rozpor s dobrými mravmi. Úkonom, ktorým bol majetok vložený do spoločnosti, je vyhlásenie žalobcu o vložení nepeňažného vkladu. Je to teda jednostranný úkon žalobcu. Ak by aj odporoval dobrým mravom nemohol by sa neplatnosti z tohto dôvodu dovoliavať žalobca, výsledkom konania ktorého je tento úkon.

Pokiaľ ide o konanie, ktoré sa vedie na Okresnom súde v Michalovciach pod sp. zn. 18Cb 2/2005 jeho predmetom je okrem iných skutočne aj určenie neplatnosti vyhlásenia žalobcu ako vkladateľa nepeňažného vkladu z 18. septembra 2003. Keďže o tomto predmete v uvedenom konaní v čase rozhodovania oboch súdov v prejednávanej veci nebolo rozhodnuté, nič im nebránilo, aby otázku platnosti, či neplatnosti tohto úkonu riešili ako otázku predbežnú podľa § 135 ods. 2 O. s. p.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že obe napadnuté rozhodnutia sú vecne správne a mimoriadne dovolanie podľa § 243b ods. 1, v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. zamietol.

Žalovaný mal v dovolacom konaní úspech, patrí mu preto náhrada trov dovolacieho konania. Podľa § 148a ods. 2 O. s. p. povinnosť nahradiť trovy konania má žalobca, na koho podnet generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie. Úspešný žalovaný však náhradu trov konania nežiadal, preto mu dovolací súd náhradu trov nepriznal (§ 151 ods. 1 O. s. p.).

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2010

JUDr. Peter Dukes, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: H.